

Честована святочна громадо!

Перед вісімдесятьма роками, в літі року 1946 в Будапешті вмер чоловік, котрого животна путь ся зачала якраз ту: в тім краю, в тім малім селі на Земпліні. Народив ся Антоній Годинка 13. януара 1864 ту, в Ладомирові. І хоць го животна путь завела далеко од родной груды – до Ужгороду, Будапешту, Відня, Братіславы а наконець до Печу, свому родному краю, околиці Вігорлату і грекокатолицькому русиньському народу зістав вірний аж до конца свого живота.

Не є то нагодне, же днешня церемонія ся одбывать якраз ту, в Ладомирові, бо великы учены нігда не суть самотніма: за нима все стоїть країна, громада, язык, віра, котры їх формовали. В припаді Антонія Годинки тов країнов суть навколишні горы із многыма потічками, тов громадov суть жителі русиньского грекокатолицького села Ладомирів а пізніше Сокрыніця, а тым языком був містный русиньскый народный язык, котрый в дітинстві насававав, а захованя і охрана котрого стали ся єднов із найважнішых задач в єго животі.

Хто то був Антоній Годинка?

Офіціална історія го все трактує в першім ряді як історіка і фактічно Мадярська академія наук го в році 1910 выбрала за члена-кореспондента а в році 1933 за рядного члена в тій области; був універзітним професором, пізніше, в році 1932 став ся ректором Алжбетиньской універзіты, новым центром котрой ся стало місто Печ. Свою докторську роботу з назвов *Жрїдла сербской історії і їх ранній період* обгаїв в році 1891; серія єго работ, почінаючи першов штудієв о босняцьких єретічных рухах аж по *Історію Грекокатолицького єпископства в Мукачові* (1909) і *Угорьскы аспекти руських літописів* (1916), выкреслює портрет історіка з рігорознов філологічних освітов і крітічним приступом ід здроям.

Хто в нїм але видить лем історіка, видить лем половину єго ціложивотного діла. Антоній Годинка був холем таким великим славістом, яким великим був історіком: у Відню формовав єго научный погляд Ватрослав Ягіч, єден із найвызначнішых славістів свого часу. Быв і лінгвістом: зложыв Русиньско-мадярскый словник часослов, котрый назвав *Глаголниця. Сборка встѣхъ глаголовъ пудкарпатсько-русиньского языка* (1922). Рукопис обсягує приближно сімтісяч пятьсто часослов і обявив го в Одділіню рукописів Бібліотеки Мадярской академії наук професор Іштван Удварі. В році 1991 го выдав як репрінт зо своїм Передсловом а публікація є доднесь основным жрїдлом про баданя русиньского народного языка в підкарпатській области. Быв і фолклорістом: єго монографія під назвов

Рутенія, котра вышла в році 1900, а пізніше зборник *Сто русиньских народных співанок* свідчить о тім, же Годинка не був ученым, котрый творив лем сидячі за столом, але чоловіком, котрый ходив меджі людей – до регіонів і сел, де собі много записовав, креслив і збирав народне богатство, і котрый ід народній культурі свого рідного краю приступав таксамо серйозно, як і к документам у віденських архівах. А нарешті, був і бібліотекарём: десятки років збирав факты о мадярських друкованих роботах в кірліці а ёго матеріал о невычерпнім жрідлі Мукачовской грекокатолицької єпархії дотепер чекать на комплетне спрацювання в Одділїню рукописів Бібліотеки Мадярської академії наук.

Лемже тото найосновніше ся іщі не повіло. Антоній Годинка був першым кваліфікованым ученым занимаючим ся минулостёв Русинів у тій області. Вернув історію научным способом своїй громаді, котра в тім часі іщі ані не діспоновала самостатнов історіографієв. І зробив то в часі, коли то нияк раз не было легко: по році 1945 на Підкарпатській Руси ёго мено ся затаёвало а ёго книжку тримали в Ужгороді нерозвязану в запертім фондї вынятково небезпечної літературы. Аж од 90-ых років 20. стороча, вдяка неперестанній роботі Іштвана Удварія і Калмана Сооса, зачав ся період Годинкового возроджіння, ёго ренесанції, котра проходить дондесь.

Мено Годинки припоминають памнятна табла на главній будові Печской універзіты, на Катедрі історії Народной універзіты в Ужгороді, на Бенцуровій улїці в Будапешті і в селі Сокрыніця, де пережив своє дїтинство. Ёго мено несе Центр языковых бадань на Карпатській мадярській універзіті Ференца Ракоція II. в Берегові, як і Премія Антонія Годинки, котру основала Цілоштатна русиньска самосправа Мадярська. Тота памнятна табла, котру днесь ведно одкрываєме, неспорно пасує до того ряду, але має в нїм може тот найособніший характер: бо Антоній Годинка ся ту народив і тепер ся сімболічно вертать назад домів.

Честована святочна громадо! Памнятны таблы суть нїмыма камінями, котрым громада вдыхує голос і котры оживотворяють ту жыючі люде! Желам собі, жебы тота громада, котра ся ту днесь зышла, довго сохранияла тай передавала і будучім генераціям дідовизну Антонія Годинки: тот безграничний робочій ентузіазм, тоту велику пасію про будованя мостів меджі языками і культурами, тоту вірность рідній земли, котра была центральным мотивом ёго жывота.

Дякую за Вашу позорность.